Ontwikkeling visie op festivals en evenementen - slotbijeenkomst

Locatie: Felix Meritis, Keizersgracht 324, 1016 EZ Amsterdam
Datum: **23 mei 2024**
Aanwezig: David van Rosmalen, voorzitter
Touria Meliani, wethouder gemeente Amsterdam (o.a. Kunst en cultuur, Evenementen)
Jasper Karman, hoofd Stedelijk Evenementen Bureau, gemeente Amsterdam
Luuk Appelman, programmamanager Stedelijk Evenementen Bureau, gemeente Amsterdam
Suzanne Plantinga, R2 Research
Dan Afrifa, schrijver, historicus (scriptie erfgoedwaarde/geschiedenis Kwaku Festival)
Danka van Dodewaard, Amsterdam Roots Festival
Gregory Albertzoon, Stichting Free & Style
Igor Sorko, Mister Kitchen, Rollende Keukens, Markt Centraal, Homeland, Aprilfeesten
Linda Vermaat, Innofest
Maral Kalami, Stichting NDSM-werf
Noud Verhave, Moving Arts Project
Rob Simon, Chasing the Hihat, EVA
Circa 70 organisatoren, bewoners, medewerkers Stedelijk Evenementen Bureau en anderszins geïnteresseerden
Verslag: Cunera Frisart

1. Opening

De slotbijeenkomst van het participatieproces voor de visie op festivals en evenementen start met het korte filmpje *Amsterdam BRUIST*, waarna David van Rosmalen de aanwezigen welkom heet.
Tijdens stadsgesprekken, gesprekken met een meedenkgroep, met organisatoren en een bewonersbijeenkomst is veel input verzameld. Veel hiervan is terug te vinden in de concept visie.
Overigens: participatie over de locatieprofielen en de evenementenkalender 2025 vindt op andere momenten plaats.

Touria Meliani, eerste wethouder met festivals/evenementen in haar portefeuille (voorheen viel dit onder de burgemeester), wil graag dat Amsterdam een goede evenementenstad is. Dat is een uitdaging in een stad die groeit, waar locaties schaars zijn en steeds meer rafelranden verdwijnen, waardoor er risico op concurrentie ontstaat. Mooie Amsterdamse initiatieven komen er moeilijk tussen, terwijl de wens is dat ruimte geboden kan worden kan worden aan zowel deze nieuwe Amsterdamse initiatieven als aan internationale festivals/evenementen. Gekeken moet worden wat kan worden toegevoegd en van wat er wellicht wat minder kan. Enerzijds zijn festivals/evenementen voor veel mensen erg belangrijk, anderzijds zijn er mensen die hiervan overlast ervaren. Balans is nodig. De visie is er dan ook voor alle betrokkenen: evenementen/organisatoren, bezoekers, omwonenden.
Touria Meliani is positief gestemd over de toekomst van Amsterdam als festival-/evenementenstad.

2. Concept visie

Zoals verwacht, bleek ook tijdens het participatieproces dat belangen soms heel verschillend zijn en dus was niet iedereen het over alles met elkaar eens. Het is daarom belangrijk om ook in de toekomst met elkaar in gesprek te blijven.

Luuk Appelman licht kort de hoofddoelstellingen van de concept visie toe:
- variatie: als je openbare ruimte tijdelijk ontoegankelijk maakt ten behoeve van een festival/evenement, dan moet je zorgen dat je met het festival/evenement zoveel mogelijk Amsterdammers bereikt. Belangrijk is dus voor ieder wat wils, oftewel variatie in grootte, genre, betaald/onbetaald et cetera;
- binding: iets doen voor de stad, voor een buurt, samenwerken met culturele instellingen, MBO's et cetera;
- spreiding: door festivals/evenementen te spreiden over alle delen van de stad, wordt ook eventuele overlast verspreid. Zoeken naar nieuwe locaties blijft dus belangrijk;
- vernieuwing: experimenteren/vernieuwen (op het gebied van type festival/evenement, duurzaamheid et cetera) past bij een stad als Amsterdam en zorgt voor doorstroming. Er moet dus altijd ruimte zijn voor vernieuwing.

Vervolg
De huidige planning is als volgt:
- na slotbijeenkomst : concept visie afmaken;
- 11.07.2024 : raadscommissie Financiën, Kunst en Diversiteit (FKD) bespreekt concept visie;
- 17 of 18.07.2024 : gemeenteraad behandelt concept visie en stelt deze vast.

3. Draagvlakonderzoek

De onderzoeksvraag van het draagvlakonderzoek was:
Breng in kaart hoe Amsterdammers het evenementenaanbod in de stad ervaren, hoe het aansluit op hun behoefte en welke impact de evenementen hebben op woongenot van inwoners van Amsterdam.
Het draagvlakonderzoek bestond uit groepsgesprekken waarin veel 'waarom-vragen' zijn gesteld en een enquête die zowel online als op straat is afgenomen. Al met al zijn bijna 1.400 Amsterdammers (respondenten) bereikt. De uitkomsten zijn vergeleken met de uitkomsten van eerder onderzoek (2019). Suzanne Plantinga (R2 Research) licht de belangrijkste uitkomsten toe.
- 79% van de respondenten bezocht gratis of betaald festival/evenement, ten opzichte van 2019 is bezoek aan dancefestivals gestegen, bezoek aan volksfeesten is gedaald;
- 74% van de respondenten vindt het huidige aantal festivals/evenementen in de stad voldoende, 14% vindt dit te weinig (dat zijn meer mensen dan in 2019), 12% vindt het te veel,
  voor festivals/evenementen in de wijk is dat respectievelijk 68%, 23% (dat zijn meer mensen dan in 2019), 9%;
- gemist worden vooral buurtevenementen (dat vinden nu nog meer mensen dan in 2019), van dancefestivals vindt men dat er eerder te veel zijn;
- 81% van de respondenten vindt het evenementenaanbod compleet, 19% mist iets (vooral kleinschalige festivals/evenementen en buurtfestivals-/-evenementen);
- op een vraag over overlast in het algemeen zegt 65% van de respondenten wel eens overlast te ervaren, vooral van verkeer (30%), in veel mindere mate van festivals/evenementen (namelijk cultuur/sport: 10%);
- dezelfde vraag toegespitst op overlast van festivals/evenementen in de wijk leidt tot de volgende percentages: 30% ervaart wel eens overlast (dat zijn meer mensen dan in 2019), het cijfer dat men geeft voor hoe vervelend die overlast is, is vergelijkbaar met het cijfer dat men in 2019 gaf (met name wordt genoemd: geluidsoverlast en ook rotzooi, parkeer-/verkeersdrukte), 70% ervaart geen overlast.

Vraag/opmerking (V) en antwoord (A)

V Hoe is de samenstelling van de groep respondenten? Conclusies zeggen namelijk niet zoveel als ik niet weet wie welk belang heeft (ondernemers, bewoners).

A De steekproef is zeer representatief. Alle respondenten zijn inwoner van Amsterdam en divers op variabelen zoals leeftijd, opleidingsniveau, gender et cetera.

V Betaalde festivals/evenementen worden bezocht door heel ander publiek dan gratis festivals/evenementen.

A Gevraagd is hoe vaak men naar (on)betaalde festivals/evenementen gaat. Er is niet gekeken naar wie uitsluitend naar betaalde c.q. gratis festivals/evenementen gaat.

4. Inzoomen

Organisatoren/ondernemers van Roots Festival, Mr. Kitchen e.a., Moving Arts Project, Innofest, stichting Free & Style, stichting NDSM-werf en Chasing the Hihat zoomen in op de concept visie.

Variatie, belang van gratis toegankelijke festivals/evenementen en kleine-/buurtevenementen
Er is onderscheid tussen betaalde en gratis festivals/evenementen. Gratis toegankelijke festivals/evenementen hebben naast een culturele missie ook een maatschappelijke/sociale missie. Behoud van deze festivals/evenementen is van groot belang. Echter, ten gevolge van de hoge en nog steeds stijgende kosten staan veel gratis toegankelijke festivals/evenementen op punt van omvallen, want de stijgende kosten opvangen door toegang te heffen of consumpties duurder te maken is juist voor deze festivals/evenementen geen optie en financiering vanuit fondsen neemt juist af.
Voor behoud van gratis toegankelijke festivals/evenementen in de toekomst is het nodig dat:

- waarde wordt toegekend aan gratis toegankelijke festivals/evenementen;
- gratis toegankelijke festivals/evenementen worden gezien als aparte categorie (met daarbij passende, haalbare spelregels/onkosten).

Het totale financiële plaatje is berekend op circa 10.000 bezoekers. Als bij slecht weer slechts 500 bezoekers komen, vergoedt niemand het tekort dat dan ontstaat.
Festivals/evenementen claimen tijdelijk een stukje Amsterdamse openbare ruimte. Om dit te verantwoorden, is een goed inhoudelijk verhaal nodig. Opnieuw een pleidooi voor stimuleren door de gemeente van het behoud van gratis toegankelijke festivals/evenementen. Bij alle keuzes die gemaakt worden (hoogte leges, duurzaamheidseisen, bezet houden van locatie et cetera) moet gemeente zich afvragen: wat betekent dit voor gratis toegankelijke festivals/evenementen? Visie dwingt tot het maken van die keuzes.

Na forse leges-stijging, ontstond kaalslag in het aanbod, met name gratis toegankelijke festivals/evenementen en kleine/buurtevenementen verdwenen of dreigen te verdwijnen.
Dit kan helpen:

- flexibiliteit in mogelijkheid van programmeren, bijvoorbeeld bij slecht weer een dagje verschuiven;
- free zones: doorlopende evenementenvergunning, zodat ook verschuiven mogelijk is;
- grotere festivals/evenementen die kleinere-/buurtevenementen ondersteunen;
- meerjarige evenementenvergunning, zodat organisaties meer perspectief hebben om te kunnen investeren en ontwikkelen.

Eenzelfde kader voor grote en kleine organisatoren/festivals/evenementen, maakt het met name voor de kleine moeilijk om te overleven.
Voorbeeld: een vrij weekend tussen twee festivals/evenementen betekent dat alles tussendoor moet worden afgebroken, afgevoerd en weer opgebouwd, niet bepaald duurzaam, en dat terwijl kleine festivals/evenementen veel minder overlast geven.

Juist door grote festivals/evenementen te organiseren die financieel rendabel zijn kan een organisatie ook kleine, minder rendabele evenementen organiseren. Groot zijn geeft ook mogelijkheid om te vernieuwen en te verbinden.

Vernieuwing
Festivals/evenementen zijn een soort mini-maatschappijen en daarom een goede plek om slimme oplossingen voor een duurzame en sociale samenleving te testen in de praktijk. Dit gebeurt al. Startups worden gekoppeld aan festivals/evenementen, gaan daar testen, krijgen feedback en kunnen daarmee vervolgens hun oplossing verder verbeteren. Een voorbeeld: hoe kun je 'afval' gebruiken als grondstof, hoe kun je urine (ruim voorradig tijdens festivals/evenementen) zodanig reinigen dat het bruikbaar is om planten te bewateren (of zelfs te drinken).

Binding, samenwerking
Belangrijk is: blijven klaarstaan voor de volgende generatie. Denk aan: groter festival/evenement biedt kleine organisatie een podium, jongeren met wensen/ambities helpen om hun talenten te ontwikkelen (van optreden voor familie en vrienden naar optreden op een publieke plek waar iedereen je kan zien, van uitsluitend performen naar ook organiseren/ondernemen). Zo werd 'Shaggy de danser' voor veel jongeren 'Shaggy de grote broer'.
Door te verbinden met de buurt, bijvoorbeeld door de buurt 2x/jaar uit te nodigen en samen in gesprek te gaan, vermindert het aantal overlastklachten aanzienlijk.
Beginnende organisatoren leren van meer ervaren organisatoren hoe te communiceren met de buurt.
Samenwerken met betrekking tot afval verminderen en rotzooi opruimen, onder andere door voor en na het seizoen samen de hele wijk schoon te maken.
Samenwerken op een locatie door met z'n allen een financiële bijdrage in te leggen en zo een ander festival op die locatie te helpen.

5. Een zomer lang leren

Dan Afrifa draagt zijn column *Een zomer lang leren* voor.

6. In gesprek met Jasper Karman, hoofd Stedelijk Evenementen Bureau

Jasper Karman voelt zich als een dorstige reiziger die in een oase is aangekomen, oftewel: hij is blij dat het gesprek over festivals/evenementen met alle betrokken partijen nu (eindelijk) wordt gevoerd.
Festivals/evenementen gaan gepaard met zowel positieve als negatieve impact. Zij komen tegemoet aan een behoefte van zeer veel mensen. Er zijn echter ook mensen die overlast ervaren van festivals/evenementen. Spreiding van die overlast is belangrijk. Daarom zijn vijf jaar geleden geluidsnormeringen ingesteld, zijn er locatieprofielen en is sprake van locatiespreiding. Nu is het tijd om verder na te denken over hoe de negatieve impact van festivals/evenementen op een slimme manier verminderd kan worden.
De locatieprofielen worden herzien. Het gaat over vragen als 'Waarom en voor wie doen we dit?' (en 'dit' is dan: festivals/evenementen, tijdelijk bezet houden van een terrein, hoe een terrein gebruiken et cetera). In de stadsdelen wordt vervolgens gesproken over: wat willen we op die locaties, wat is daar acceptabel et cetera.

Nu de concept visie er ligt, is het tijd voor de vervolgstappen: locatieprofielen herzien, hoe drempel verlagen voor kleine festivals/evenementen, hoe vernieuwen van onderaf, hoe grote festivals/evenementen behouden (grote kunnen kleine/starters helpen) et cetera.
Belangrijk: met elkaar in gesprek blijven!

Vraag/opmerking (V) en antwoord (A)

V Een bewoner had een prettig gesprek met dhr. Karman. Wel vindt hij het vervelend wanneer hij als reactie op het melden van overlast de vraag krijgt: 'Heb je al eens overwogen om te verhuizen?' Ook is het teleurstellend als de gemeente na een negatief advies vanuit het stadsdeel toch akkoord gaat met een voorstel/locatieprofiel/etc.

A Jasper Karman legt uit, dat de gemeente locaties beschikbaar stelt, omdat zij ziet dat festivals/evenementen voor veel mensen een grote toegevoegde waarde hebben. Er is een grote groep mensen, die niet bij andere culturele plekken komen en wel naar festivals/evenementen gaan. Als je in Amsterdam woont, hoort een paar keer per jaar wat overlast er een beetje bij, oftewel: het brengt veel en het kost wat. En nogmaals, belangrijk daarbij is: met elkaar in gesprek blijven over hoe een en ander dan vorm te geven.

7. Touria Meliani blikt terug op de slotbijeenkomst

Touria Meliani kijkt terug op een prettig, open gesprek. Festivals/evenementen zijn onderdeel van het ecosysteem van de culturele sector. Het belang daarin van gratis festivals/evenementen heeft zij goed gehoord.
Amsterdam heeft al een mooi palet aan festivals/evenementen. Nu is het nodig om ook ruimte te maken voor vernieuwing, nieuw talent, experimenteren, anders reguleren. Regels moeten dingen mogelijk maken in plaats van onmogelijk.
Wie zelf nooit gaat, denkt over een festival/evenement wellicht: pff, veel te druk. Wie wel is geweest, ervaart een euforisch gevoel van iets delen met anderen, iets anders doen dan de dagelijkse sleur.
"Zo'n festivalmeute voelt als een omarming, dat brengt ons als stad dichter bij elkaar."

8. Vragen, suggesties

Mailen kan naar: evenementenbureau@amsterdam.nl.

David van Rosmalen sluit af met een eigen gedicht en nodigt de aanwezigen uit om nog even na te praten onder het genot van een drankje en afrobeat-vibes van dj NYAMECMPLX.